

ÉJSZAKAI INTERMEZZO

Hangjáték két női és két férfihangra

BALÁZS ATTILA

Zene: Miles Davis Round Midnightja. Egy idő múlva lehalkul, valaki ébresztőórát húz fel, majd tárcsázás hangja, két erőteljes rozdulat.

NŐ *(kellemes, lágy, női telefonhangon)* Pontosan 23 óra 15 perc 22 másodperc. *(Megfelelő telefonjel.)* Pontosan 23 óra 15 perc 32 másodperc. *(Ismét az iménti jel.)* Pontosan 23 óra 15 perc 2 másodperc... *(Rövid szünet.)* Majd ugyanaz a kellemes, lágy elefonhang.) Bocsánat, most kérdezhetek én valamit a változosság kedvéért?

FÉRFI *(meglepetten)* Hogyne, csak tessék...

NŐ Insa márkájú óra?

FÉRFI Igen.

NŐ Ne is fáradjon.

FÉRFI Hogy tetszett mondani?

NŐ *(határozottan)* Ne is bíbelődjön vele, nem fog csörögni.

FÉRFI Nem? Hisz eddig mindig...

NŐ Mindig csengett? Most nem fog.

FÉRFI *(mentegetőzve)* Ne haragudjon, hogy kételkedem. Gondolja, meghibásodott?

NŐ Mondja, még nem is ismerjük egymást, maga meg máris legbensőbb gondolataim felől érdeklődik? *(Gunyoros kacaj.)*

FÉRFI Dehogyan, dehogyan... Én csak be akartam állítani ezt vacakot, így, gondoltam, megkérdem a központot, maga meg...

NŐ Én meg rákérdeztem. Ez annyira furcsa?

FÉRFI *(kissé összeszedve magát)* Hát azért, vallja be, nem

mindennapi, ha a Központ bővebben válaszol. Meg egyáltalán, hogy...

NŐ Hogy maga csak meg akart kérdezni, én meg mindjárt beszédbe elegyedek. A Központ ugyan szűkszavú, de vannak pletykásabb alkalmazottai. Főleg így, éjfél tájt. (*Búgó orrhangon.*) Unatkozom.

FÉRFI Mit csinál?

NŐ Unatkozom. Ez valami természetellenes?

FÉRFI (*feltehetően borostás áll vakargatásából eredő mellékzörejekkel*) Tökéletesen megértem, bár ilyenkor már nem vagyok köteles.

NŐ (*kissé sértődötten*) Nem köteles? Nem erőszak a disznótor. Hát akkor nyugodalmas, jó éjszakát!

FÉRFI (*ijedten*) Ne tegye le, kisasszony. Értsen meg, könyörögök! Én lefeküdni készültem, nagyon álmos voltam, de most már átment rajtam. Ne tegye le, kérem! Milyen *tor?* Miről van szó?

NŐ (*nevetve*) Hallom, nem készült fel erre a találkára.

FÉRFI Hogy értsen ezt?

NŐ A lábát ugyan megmoshatta, felhúzta a pöttyös pizsamáját, de nem borotválkozott meg, most pedig az állát kaparásza. (*Az állvakargatás ráspolyos hangja.*) Meglehetősen erős sörtéi lehetnek, uram, pedig így nem lehet telefonálni! A szőrtüszők tövében képződő elektromosság zavart kelt a Pupin-skálán, ami aztán egész téves benyomásokat eredményez a Központban. Nehéz kiszűrni a fölös zörejeket, ami zavar a hiánytalan összkép megalkotásában. De tulajdonképpen mit is akar ön?

FÉRFI (*nyugodtabban kicsit mintha megeredne a nyelve*) Én? Tulajdonképpen semmit. Holtfáradtan értem haza kilenc után. Valami kimerítő melodramát vetítettek a kertmoziban. Különben is nehéz napom volt.

NŐ Ó, ó! És mi történt még ma?

FÉRFI Hát, a legutóbbi fizetésemből vettem egy pár simicipőt. Olyan kissé tompított orrút. Piszokul feltörte a sarkam, így alig értem föl a nyolcadik emeletre. Le is vettem már a harmadikon, mert természetesen a lift megint csütörtököt mondott. Úgy igyekeztem felfelé: zokniban. Nem tudom, oly tetszetősek ezek a mi cipőink. Szépek, de kemények, nem ám, mint az olaszoké! Mindegy, majd kitaposom. Úgy néznek ki, mintha még egy világháborút is kibírnának. Egye fene, veszek még egy pár ugyanilyet

talián-puhában. Mert ha már itt tartunk: tudja-e, tulajdonképpen mit csináltam mérgemben, amikor hazaértem?

NŐ Ugyan mit?

FÉRFI Tulajdonképpen kihajítottam a vadonatúj cipőket az ablakon.

NŐ Rosszul tette. Nem vette ki a pertliket?

FÉRFI (*töprengve*) Nem. Miért kellett volna kivennem?

NŐ (*rosszallón*) Mert az Egyetemes Kommunikációtörténeti Egybekötött Beszélgetéslebonyolítási Tájékoztatónk ezt így írja elő. Ön nem tudja?

FÉRFI Nem.

NŐ Különben, ha kidobta a cipőket, mire használja majd a puhítót, maga szerencsétlen?!

FÉRFI A másikhoz.

NŐ A puhához? Arra nem kell.

FÉRFI (*kissé kényszeredett nevetéssel*) Látja, ez eszembe se jutott. (*Szünet — a háttérben halkán szól a zene.*)

NŐ (*rámenős kitartással*) De nem is a puhító kérdése ez. Hát nem ismeri a Telefonkönyv első mondatát?

FÉRFI Rémlik, de . . .

NŐ (*okító-idéző, biblikus hangnemben*) És akkor vala két üres suvickos pikszis. A hetedik napon ezt egy pertlivel összeköték . . .

FÉRFI Most már tudom! „És ígyen veszi kezdetét az Egyetemes Társalgás.”

NŐ Ígyen vevé kezdetét.

FÉRFI Ígyen vevé.

NŐ (*ujjongva*) Kítűnő! Bravó! Bravisszimó! Öregember nem vén ember.

FÉRFI Addig hajlítsd a fát, amíg fiatal vagy!

NŐ Éljen!

FÉRFI Éljen!

NŐ Éljen!

FÉRFI Utazzunk együtt az éjszaka végére!

NŐ Nem, szóba sem jöhet.

Szünet — ezúttal határozottabban tör elő a háttérből mind ez idő alatt diszkrétén hallatszó zene.

NŐ (*bízalgon*) Mondja, ez nem Miles Davis?

FÉRFI De, ez Miles. Ingadozik az áram. Maga is hol távolo-

dik, hol mintha közelebb, egészen, egészen közel lenne. (*Suttogva.*) Mintha egy hullámhosszon működnének, az ultraröviden.

NŐ Csak azok udvarlását veszem figyelembe, akiket ismerek.

FÉRFI Valahol meg kell szakítani ezt a bűvös kört!

NŐ Magában talán indulatok kezdenek gerjedni?

FÉRFI Kristálytiszta érzelmek.

NŐ (*incselkedve*) Pedig nem is ismer. Azt sem tudja, hogy nézek ki. Magas vagyok vagy alacsony? Kövér vagy sovány? Szőke vagy barna? Fogalma sincs, hol hordom az icurka-picurka anyajegyem. Vagy magának ez nem is lényeges?

FÉRFI Nem. Akarom mondani: olyan szép a hangja, hogy az minden mást feledtet.

NŐ Milyen?

FÉRFI Asszonyom... kisasszony, maga nagyon szép. Maga a legszebb, legszűziesebb, legtisztább hang. Egyszóval: a legszebb hang.

NŐ Próbálja meg kicsit pontosabban körülírni!

FÉRFI (*némi fennköltséggel*) Szép, oh be szép! Kerek, meleg és barna, akár Miles szemgolyói. Meleg, ugyanakkor kicsit korholó. Értelmes és lezárt, ám gyermeteg kíváncsiságában hihetetlenül nyitott, mint szülőföldem tavaszi mezői. Kicsit lezserül artikulál, néha szinte sziszegve ejti a hangokat, ritmikusan löki ki gyöngyfogai közt, nedves, fényes ajkát csücsörítve, oh, gyermekkorom vegytiszta szőlőzsírt izzadó lankái nyári napsütésben! Apám nagy munkászubbonya, forró tekintete, friss, barna kenyér felkarja, vasárnapi nyakkendői, akár Miles a templomban. Apám érdes tenyere gyerekarcomon. Nyelvével elégedetten csettint minden kerekded mondat után. Olyan, mint szülővárosom szerda déli, majdnem szinkrónban bűgő szirénái, pukedlizei, anyám könnyű ruháinak suhogása. (*Az átszellemültség magas fokán.*) Olyan, de olyan finom, áttetsző és selymes, akár...

NŐ (*fojtott hangon*) Akár?

FÉRFI (*hirtelen kijózanodva*) Eh, miket beszélek! Mit mondtott, hány óra? Én tulajdonképpen csak ezt akartam megtudni. És, kérem szépen, miért ne csörögne ez az óra?

NŐ (*az információs kisasszonyok hideg tárgyilagosságával*) Mert csütörtök reggel az INSA típusú duplacsörgős ébresztőórák két csörgője közül egyik sem csörög. Márpedig holnap csütörtök. Kielégítő?

FÉRFI (*tűnődve*) Csütörtök? Akkor most mi legyen? Hogy éb-

redék én fel reggel? (*Nevetve.*) Nahát, ez eszembe se jutott! Ritkán használok a telefont. Majd maga felébreszt!

NŐ Tárcsázza a kilenc-nyolc-hármat. Én csak egy automata vagyok, azaz . . . várjon csak!

FÉRFI Maga egy automata?

NŐ Maga meg nőtlen, nemde?

FÉRFI Feleségem elhagyott.

NŐ Találgathatok?

FÉRFI Ha örömet leli benne . . .

A borostás áll vakargatásának hangeffektusa.

NŐ Tartsa kicsit távolabb a kagylót! Így jó. Szóval, a felesége megszökött, mondjuk, épp egy gazdag nyugatnémet cipőgyárossal. Kitaláltam?

FÉRFI (*csodálkozva*) Nagyszerű! Honnét tudja?

NŐ Mindent tudok.

FÉRFI Mit még?

NŐ Ön villó-on-fékoni születésű, középtermetű, világoskék szemű, lojális állampolgár. Inkább okos, mint buta. Kicsit humortalan. Gyermekkorát a zsenge pázsit borította partok közt szelíden csordogáló, intim füzek ölelte Fékon csillámló tükre mellett töltötte, ahová — mint az imént tudtuk meg — odahallatszott a szerdai delelők messze búgó szirénahangja, míg maga aritmetikát tanult apja érdes, simogató munkástenyérével a tarkóján. Később, váratlan fordulatként, a fővárosi balettiskolába került, de egy óvatlan pillanatban a lábát törte, ami egyben szédületesen felfelé ívelő karrierjének a végét jelentette.

FÉRFI (*dühösen*) Valójában táncolhattam volna tovább még úgy is! Még féllábon is jobb voltam annál a sok dongalábú mamlasznál. Nekem a véremben van a zene. A véremben! Érti? De nem akartam így, sántán a középszer apostolává lenni. (*Röpke hatásszünet után higgadtan.*) Bocsásson meg, kérem. Folytassa. Ne hallgasson el semmit. Szembe kell néznie a valósággal. Éljen!

NŐ Éljen!

FÉRFI Éljen!

NŐ Éljen!

FÉRFI Éljen!

NŐ Éljen!

A Round Midnight majdnem recsegővé erősödő hangja.

NŐ (*túlsüvöltve a zenét*) Édesanyja szomorú tekintetű, lengyel zsidó származású, apja magyar-olasz, az Ország-h-féle kéziszótárral mindkettlen kivándoroltak Amerikába, ahol közlekedési szerencsétlenség áldozatává lettek, még csak nem is érkeztek telefonálni haza. Sosem volt érméjük. Magát a nagybátyja iskoláztatja, aki önt szabályosan postázta volna szülei meggazdagodása esetén. Ehelyett így a tánciskola intézetébe adta a Jobb és Bal Tánccslépű Társult Cipőművek Fűrészelt Végű Simicipő részlegének meghatározott időre szóló élvezeti szelvényével a zsebében.

FÉRFI (*elragadtatottan kiabálva*) Hundred Miles! Ó, Amerika! Amerika! Amerika! Davis-kupa. Anglia, Amerika! Miles, Miles! Szép, szép, szép! Anyám, Apám!

NŐ Bácsikája aztán eltűnt a dachau kemencékben, ön meg egyedül maradt a hidegháborús világban. Lengyelországi rokonaitól nehéz vasfüggöny választotta el, emitt meg nem maradt senkije. Semmije, csak öt perc zene a szívében. Nem tört el a lába, hanem elnehezedett, érti? Elnehezedett!!!

FÉRFI Oh feketék, oh fehérek! Oh Európa-blues, oh lengyel blues! Olasz kantáta, šabaci rádió, szomorú csütörtök — szomorú, szomorú, szomorú! Apám, Anyám!

NŐ Ólomlábakon Európán át. Minden komolyabb színház becsapja előtte kapuit, néha olcsó kabarékban lép fel. Hol fiú, hol nem. Aprópénzért!

FÉRFI Még! Még! Még! Akarom az igazságot!

NŐ Egy züllött éjszakán Párizsban egy ismeretlen szajha ellopja élvezeti szelvényét, és nem marad tényleg semmije. Hosszú útja végén hazavetődik, ide, ahol a Jobb és Bal T. T. C. balettcipő-részlegének éber portásává válik, ám hiába kuksol ott, a vakablakban, gyönyörűszép mosolyú felesége — a közismert cipőmodell — a vészkijáraton át meglép a főmuftival, hogy ott adja át magát szeretőjének, a hangár mögötti galagonyabokorban, aztán — a nemzett gyerekekkel együtt! — hamis útlevéllal és szép reményekkel eltűnnek az élet forгатagában. (*Gúnyosan.*) Kaptafáról ismert történet, még mindig vetítik a kertmoziban, fonnyadó szíveknek. A gyárban kényszerigazgatást vezetnek be, magára pedig gyanakszanak a megcsappant hangárkészlet miatt. Ósdi sztori ma, kerek ki tudja, hányban immár. Akarja hallani tovább?

NŐ Kérlek, próbáld most meg anélkül!
FÉRFI (*hirtelen lelkesedéssel*) Pillanat!

Feltehetően szekerényajtó csikordulása, matatás.

NŐ Felhúztad?
FÉRFI Fel.
NŐ Oké?
FÉRFI Oké.
NŐ Nem csúszik?
FÉRFI Van egy kis krétaporom.
NŐ Akkor kezdheted. Rajta!

Balettcipők kopogása hosszan.

FÉRFI (*közeledő zihálással*) Tetszett?
NŐ Kitűnő! Igazán prima táncos vagy. Még, kérlek, még!

Balettcipők csúszkálása, kopogása egyre szilajabbul, apró nyögések és lélegzetvételek szaggatta dzsesszesen improvizált dudorászással, balandzsázással, mellyel a táncoló férfi kíséri önnön mutatványát. Egyre vadabbul!

NŐ Isteni! Milyen kecses, ugyanakkor férfias. Vesd le a pizsmádat, Eduárd! Dobj le minden feleslegeset, tépd el láncaidat, lökd a tengerbe ballasztjaidat! Repülj, repülj, Eduárd! Jobban, vidámabban, gyorsabban, repülj, Eduárd! Szabad vagy, Eduárd!... Még, még, még, még, még! Sose hagyd abba, szerelmem! Nehogy most abbahagyjad, kedvesem! Nehogy most... Eszem azt a rövid, de annál szebb, részarányos testedet! Szép vagy, Eduárd!

Remek dupla nyolcas!
Most! Bravó, szépségem!
Kilences, tízes — szédületes! Bravisszimó!!!
Még, még, még!
Nézd, sírok drágám a szépségtől! Látod ezeket a könnyeket, Eduárd? Ezek a te könnyeid!
Ah, ah!
Éljen, Eduárd!

A férfi gyors, kopogás kísérete fújtatása: dbdbdbbhh.

Így, ni! Ez az!
Szervusz, Eduárd!

FÉRFI Szentséges úristen, gyönyörűségem! Milyen pazar és milyen komplikált!

NŐ Csókolj meg, Eduárd!

Ebben a pillanatban dörömbölnek az ajtón.

FÉRFI II. Kinyitni, rendőrség!

Csend.

FÉRFI II. Rendőrség!

FÉRFI (*keserűen*) A fene vigyen el benneteket. Pont most kell jönnötök?!

FÉRFI II. Lökjétek be az ajtót, fiúk. (*Hatalmas reccsenés után.*) Szűcs Eduárd? Ezennel letartóztatom.

FÉRFI Nem vagyok Eduárd. (*Halkan.*) Felvehetem a pizzámam?

FÉRFI II. Hová dugta a telefont?

FÉRFI (*leverten*) Sehová. Ott van.

FÉRFI II. Halló! Oké, főhadnagy. Köszönöm szépen!

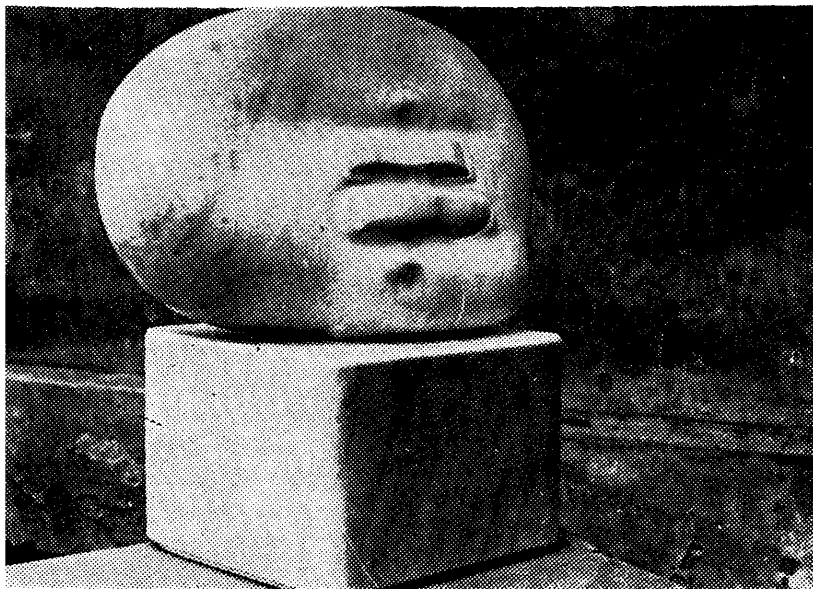
NŐ Éljen az igazság! Viszonthallásra, őrnagy úr!

A másik oldalon leteszik a kagylót, miután rövid ideig a megfelelő telefonjel hallható, amely a kagyló ez oldali elengedésével megszűnik. Miles Davis Round Midnightja. Rövid időn belül hátterbe szorul.

NŐ II. (*kellemes bemondói hang*) Jó estét kívánok, kedves hallgatóink! A Kék Hang éjszakai adásában Szűcs Albert, álnévén Albi, terrorcselekményekkel összefüggő, tiltott balettcipő-üzérkedéssel foglalkozó nemzetközi szélhámós letartóztatásának mozzanatait hallhatták hangfelvételtől. A cinikus bűnöző a tárgyalás első napján Hófehérekének öltözve jelent meg, mondván, a balettcipőket hét táncművészetre éhes kisgyermekének tulajdonította el a visszaadás szándékával. A lélekorvos szerint Albi, bár veszélyesen cinikus, a teljes beszámíthatóság lelkiállapotában követte el gaztetteit. Amúgy meglehetősen szende külsejével összhangban csak

ennyit jelentett ki: „Nem félek a farkastól! Csak azt sajnálom, hogy engedtem a barkácsolás csábításának. Sükettelefonáltam, az én darabom így bukott meg. Szellemem még él.” Hála Gertrudis felügyelőnö leleményességének és Hubertus főfelügyelő bátorságának, a veszélyes csirkefogó ezúttal is lakat alá került. A közös akcióban a háztömb lakói is kivették részüket, amikor — jó megfigyelőképességüknek köszönhetően — észrevették, Albi telefonon hazudott Gertrudis felügyelőnöknek, amikor azt állította, hogy a cipőket kidobálta az ablakon. Következtetésük helyes volt, hogy a sörözött bűnöző továbbra is a tárgyi bizonyítékok birtokában van híres, pöttyös pizsamájában. A játékból ezúttal csak Rin-tin-tin maradt ki. De ne bánkódjanak, marad még az ő számára is tennivaló. Egyébként Albinak még a kommunikációs fajtalanokdás vádjával is számolnia kell. (Rövid szünet.) Kedves hallgatóink! A Kék Hang búcsúzik önöktől. A Blue Note soron következő epizódjával egy hét múlva jelentkezünk az Egyesült Adók nullámhosszán, a szokásos időpontban. Nyugodalmass, jó éjszakát! Reméljük, ágyban vannak már!

Lejelentésként a Round Midnight.

Forma III., 1982